

**Ex legibus Ebraeorum forensibus contra magiam, de maleficio ... /
disputabit J.D. Wolff.**

Contributors

Wolff, Johann Daniel.
Zentgraf, Johann Joachim, 1643-1707.
Université de Strasbourg.

Publication/Creation

Strasbourg : J.F. Spoor, 1694.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/a7bxsjgt>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

58700

(10)

Revoilo! Revoilo!

EX

LEGIBUS EBRÆORUM

FORENSIBUS
CONTRA MAGIAM,

DE

MALEFICIO MAGICO,

Deo annuente,

In Inclyta Argentoratensium Academia,

PRÆSIDE

DN, JOHANNES JOACHIMUS ZENTGRAVIO, D.

Phil. Pract. P. P. Celeberrimo,

Patrono, Præceptore atque Promotore suo
pie devenerando,

in

SOLENNI Eruditorum congressu

disputabit

JOH. DANIEL WOLFF Arg.

D. 25 Febr. Anno 1694.

hor. loc. solit.

19

ARGENTORATI,

Literis JOH. FRIDERICI SPOOR.

Argent. Resp.

ILLUSTRE
DNN. PRÆFECTORUM
LEGATI SCHENCKBECHERIANI
COLLEGIUM,

Ut &

VIRUM
NOBILISSIMUM, AMPLISSIMUM
ATQUE PRUDENTISSIMUM,
DOMINUM
DANIELEM DIETRICH,

U. J. D^{dum}, Senatus Majoris Assessorem lauda-
tissimum, Patronum multis nomi-
nibus colendum,

58700 (9)(10) DNN. Mæcenates, Studiorumque
Promotores,

Hac alterâ studiorum suorum
foeturâ

in perpetuam sui commendationem
'veneratur

Cultor & Cliens

Joh. Daniel Wolff/
Argent. Resp.

L E X

contra

MALEFICOS ET MALEFICIA,

ALTERAM MAGIÆ DÆMONIACÆ SPECIEM.

§. I.

EX JEHOVÆ, Israëlis Regis,

contra impietates has, sic habet: *Nesin-
veniat in te* מַכְשֵׁם, *maleficus.* a) Eadem a) *Dent.*
nimirum, quâ & *Magia* in *specie* sic di- 18, 10,
cta ex Republica Ebræorum proscri-
bitur. Cum enim מַכְשֵׁם sint Ma-
giæ effectoriæ dediti homines, sive
vere aliquid efficiant, sive *prestigatorie*,

sive effectus *mixtus* sit, uti Memphitici Sacerdotes Jannes & Jambres, dæmoniacis artibus cum Mose divina virtute instructo certantes, tali notantur nomine; nil impedit, quo minus מַכְשֵׁם explicetur etiam, sic admittente vi significationis hujus vocabuli, de *malefico* in *specie* sic dicto, de homine, qui ex pacto cum Dæmone artes maleficas exercet ad nocendum. Certum est, tales etiam fuisse famosissimos hos Sacerdotes, à Pharaone Mose oppositos, ut ipsi resisterent atque vicissim nocerent, ob cladem & damna, magica vi, ut credebatur impie homo induratus, & sic per maleficium proprie tale, Ægypto illata. Hoc etiam sine stans coram Mose patrante miracula divina virtute Pharaon, suos secum habuit Magos. Fingunt hinc in antiquissimo *Medrasch*, apud *Buxtorfium*, b) Ebræi, Jannem & Jambrem fuisse in exercitu Ægyptiorum, Ebræos ex Ægypto exeuntes persequentium, ad *prosternendum illos in mare*; ita ut artes hæ maleficæ adhibitæ fuerint ad nocendum hostibus, quos non armis tantum, sed & artibus magicis impugnatum ibant. Ipsæ denique scripturæ, *sensu* ad maleficas artes *restricto*, voce hac utuntur. Sic enim usurpatur *Nachumo*, c) ad notan-

b) *Lexic. Thalmud.*
f. 947.

c) 3. 4.

dum *maleficium amatorium*, explicante ex nostris etiam B. D. Johanne Schmidio; d) legiturque de *Veneficiis Jezabelis*, e) quibus sc. maritum Achabum, Israëliitarum Regem, mulierosum, suisque philtris sibi obnoxium reddiderat, ut Cæsonia olim, scriptore Suetonio, f) Caligulam; ejusque familiam ad amplectendam idololatriam dementaverat idololatræ fœmina. Escobar g) quidem explicat de *studio affectu Jezabelis alios provocandi ad idololatriam, sicut impudica mulier assolet amasium dolis malis, & furtivis irritamentis quasi philtris quibusdam, & veneficiis, poculis, aut aliis sagarum lenociniis ad sui amorem pellicere; sed simplicitatem & proprietatem literæ citra necessitatem relinquit, cum de magicis impietatibus Sidoniæ istius mulieris nullatenus dubitari debeat. In quantum itaque lege hac etiam interdictum maleficiorum magicorum in specie tallium continetur, ita ut ad hæc ejus instituta analysi restringi tantum debeat, consideramus ejus*

1. Objectum. 2. Actum prohibitum. 3. Prohibitionem ipsam.

§. 2. 1. Objectum est *maleficium*. Definitur autem, quod sit illa species Magiæ, qua aliis injuste nocetur ex pacto cum Dæmone vel expresso, vel tacito. Differt proin à Magia in specie sic dicta, quæ æque incantationibus utitur, atque maleficium, quod, cum hoc sit vis & potestas alteri nocendi ex tali pacto, uti loquitur Escobar; h) malint licet per *artem nocendi desinire Tole-tus*, i) Trullench; k) illa, explicante Reginaldo, l) non sit comparata ad nocendum aliis, sed ad captandam inanem opinionem hominum; prout nimirum impia quadam vanitate ducuntur, aut ex aliqua re præ cæteris videri affectant, qui ejusmodi impietatibus delectantur; de quo etiam Goldastus. m)

§. 3. Ex fine itaque patet, pertinere maleficium, Lege nostra prohibitum, ad illam Magiæ speciem, quæ *γηνεία* dicitur, & à Magis dicta fuit, quam ipsi Magi etiam improbarunt, qui Theurgici, & *Ἰεργίαι* studiosi dici voluerunt, & communicationem quandam cum bonis & beneficiis dæmonibus, Diabolo in angelum lucis se transformante, præ se tulerunt. Docuerunt etiam hi, maleficia ista fieri per commercium cum dæmonibus *κακῆργοῖς*, & *κακῆρποῖς*, & illorum Principe. *Ἐν δὲ*, inquit,

d) *Comment. h. l. p. 1009.*
 e) *2. Reg. 9. 22.*
 f) *Calig. 50. Juven. Sat. 6.*
 g) *Comm. in 4. Reg. l. c. f. 490.*
 h) *Theol. Moral. tr. 5. Exam. 6. c. 12. §. 6. n. 87. p. m. 642.*
 i) *Instruct. Sacerd. l. 4. c. 6. n. 2.*
 k) *Exposit. Decal. l. 1. c. 10. dub. 13. n. 1.*
 l) *Prax. For. Pœnit. l. 17. c. 17. n. 175.*
 m) *Rechtlich Be- deut. von Confiscat. & Zauber. 2c. §. 23. 199.*

quit Porphyrius, n) ἤ καὶ τῶν τῶν μεγίστης βλάβης, τῶν δὲ καὶ κα- n) 2. de abf-
 κερῶν δαιμόνων, ἵπτερον, ὅτι αὐτοὶ αἱποὶ γιγνόμενοι τῶν περὶ τὴν γλυ- tin. l. 2.
 παθημάτων, οἷον λοιμῶν, ἀφοριῶν, σεισμῶν, ἀνχημῶν, καὶ τῶν ὁμοίων, 5. 40.
 unum igitur maxime noxium à maleficis demonibus profectum hoc
 statuendum est, quod sint calamitatum quæ terra incumbunt, auto-
 res, pestium scilicet, sterilitatum, terramotuum, siccitatum & similitum
 malorum. Πλήρεις γὰρ, ut alibi o) rursus loquitur, πάσης φαντασίας o) de abs-
 ἔτοι, καὶ ἀπατήσῃ ἱκανοὶ διὰ τῶν περιεργίας. Διὰ τῶν φιλίῃ καὶ tin. 2. 5. 42.
 ἐρωτικῶν κατὰ πᾶσι δάξουσιν οἱ κενεδαίμονες, omnigena enim imaginatio-
 ne abundant, & ad quemvis prestigiis fallendum sunt idonei: propterea
 philtrea & amatorias artes parant mali demones. Marcus qui-
 dam, insequentium seculorum Magus apud Psellum, p) igneis p) de Oper-
 & aëreis demonibus, quos sic distinguit, hoc inprimis tribuit, dam. p. 83.
 minus phantasiæ habere nugatus aqueos & terrestres dæmo- 90.
 nes, pejores licet sint. Observari præterea meretur, quo-
 modo in libro περὶ τῶν ἐκ λογίων φιλοσοφίας, de hausta ex Oracu-
 lis Philosophia apud Eusebium, q) ex disciplina Ægyptiorum & q) Prap.
 Phœniciorum Magorum, sive Sacerdotum, quæ & Chaldæo- Evang.
 rum fuit, r) Batanaotes exposuerit, quo pacto mali dæmo- l. 4. 23.
 nes homines, quibus semper eos nocere intendere docet, s) ac- f. 174.
 cedere soleant, ut illis noceant: καὶ οἷον, inquit, πᾶς μεσδς, in Psell.
 καὶ διὰ τῶν περὶ καθάρσεως καὶ ἐμβαλλεῖς τῶν τῶν. ὅταν θεὸν κατὰ κα- p. 41.
 λῶσι. Καὶ τὰ σώματα ποίνω μεσὰ δὲ τῶν τῶν. Καὶ γὰρ μάλιστα τῶν s) 2. de abs-
 ποιαῖς τροφαῖς χάρσεσι. σπικρῶν γὰρ ἡμῶν πρῶσι καὶ πρῶσι ἀ- tin. 5. 41.
 νουσι τῶ σώματι, καὶ διὰ τῶν αἱ ἀγνῆσι, plena etiam sunt demoni-
 bus malis ades universe, quas ante propterea ipsis ejiciendis ex-
 priant, quoties Diis supplicaturi sunt. Quin etiam eorundem plena
 sunt corpora, certoque ciborum genere potissimum delectantur. Ita
 accumbentibus nobis non accedunt ipsi modo, sed etiam nostrum ad
 corpus adherescunt, ita ut lustrationes adhibuerint, horum dæ- c) t. 2. opp.
 monum malorum abigendorum gratia. De horum malitia, & de Isid. &
 studio hominibus nocendi, passim etiam Homerus agit; de Osir. f. 360.
 quibus etiam ex Magorum Ægyptiorum Theologia com- 369. sqq.
 plura notat Plutarchus, t) fabulam Ægyptiorum de Osiride & u) de abs-
 Typhone huc quoque accommodans. Hi sunt per quos, tin. 2. 41.
 rursus monente Porphyrio, u) qui, iudice Eusebio, x) μάλιστα Evang. l. 4.
 6. f. 143.

Φιλοσόφων, ipsius scil. temporibus, δοκεῖ καὶ δαίμοσι, καὶ οἱ
 Φησι θεοῖς ὠμιληκέναι, ὑπὲρ τε τῶν πρὸς θεοῖς, καὶ πολλῶν μάλιστα
 τὰ παρ' ἑαυτῶν ἀκρετέστερον διηρονηκέναι, videtur inter Philosopho-
 maximam cum demonibus, & quos Deos vocat, consuetudinem in-
 iisse, causam eorum studiosissime defendisse, & quicquid ad ipsorum
 naturam & religiones pertinebat longe omnium accuratissime rima-
 tus esse; καὶ ἡ πᾶσα γοητεία ἐκτελέσται, etiam omnis fascinatio per-
 agitur. Principes eorum sunt Sarapis & Hecate. y) Do-
 cetque rursus Malchus, z) quod τῶν μάλιστα καὶ τῶν πρὸς θεοῖς
 αὐτῶν ἐκλιμῶσιν, οἱ τὰ κακὰ Δεῖ τῶν γοητῶν Δεῖ ἀποκαταστήσοι, demo-
 nes hos malos eorumq; Principem illi maxime colant, qui incantationibus
 a) de Prep. suis mala perpetrant; de quo prolixius idem apud Euseb. a
 Ev. 11: 23. Hecaten hanc, dæmonum malorum principem, αὐτῷ εἶπε
 f. 175. 19. φήσασιν, ait Euseb. b) καὶ πως ἀνάγκαις ἀνθρώπων καθέλκεσται ἢ Δε
 b) Prep. Ev. ἢ Διοχέως χεῖρ, εἰς τε αἰχρῆς καὶ ἐρωτικῆς Δεμονίας ὡδραμ
 l. 3. 16 f. 126 ἔνεσται αὐτῷ, illam esse dicunt, quæ cum humana cantionis au-
 similis illecebræ necessitate deducatur, tum vero & per eum à qu-
 fuerit suscepta, respondeat, & obscænis amoribus ac lenociniis operam
 suam navet: quæ superstitione maleficia amoris peperit. Sa-
 rapin autem quod attinet, qui & Pluto, Dis, dictus est, cum
 dedisse dicatur impietatum Ægyptiarum doctori, Porphyrio, c
 *) Euseb. l. c. καὶ τὰ μελιγμάτα καὶ τὰ ὑποτροπία, talia quæ vim malos dæ-
 4. 23. mones vel conciliandi, vel averruncandi habeant; patet fuisse in-
 vocatum spiritum nequam non ab illis tantum, qui male-
 ficiis nocere intenderunt, verum & ab illis, qui à maleficii
 alios incolumes servare, & maleficio affectos à malo, quo af-
 fecti fuerant, liberare studuerunt. Pertinet huc ille Demo-
 gorgon, cujus dicto nomine ad omnia cæteri cogebantur
 quem scire proin nefastum est, ut ait Papinius apud Gaulminum, d
 qui per hunc etiam intelligit illum certum Deum Lucani, quem
 per incantamenta cogi poeta nugatus est: An habent hæc car-
 mina certum imperiosa DEUM? qui mundum cogere, quicquid co-
 gitur ipse, potest. Descendisse autem hanc impietatem ex
 Theologiæ magicæ impietate de duplici principio, bono
 & malo, facile ostenditur. Nos id tantum adhuc addimus
 Imagines Sarapis & Hecates, quibus vim suam exerebant
 quibus-

quibusque Magi in suis operationibus & incantationibus
 uti sunt, fuisse à dæmonibus his factas, quorum responsa
 exhibet ex *Porphyrio Eusebius*. e)

c) *Præpar.*
Ev. 5. 13.
f. 201.
 f) *l. c. §. 27.*
 28.

§. 4. Observat præterea etiam *Goldastus*, f) pactum
 variare, quod in Maleficio, & in aliis Magiæ speciebus cum
 spiritu nequam intercedit. Alii enim in fidem Dæmo-
 nis concedendo, stipulatis sibi pacto expresso maximis ho-
 noribus, divitiis, favore & aura populari, eruditione, vo-
 luptatibus etiam corporis, varia item & mira agendi fa-
 cultate, exceperunt maleficia & obligationem ad nocen-
 dum aliis, & ut in consociatione humana vitam socialem
 sibi vivere liceret. Alii cum spiritu malo conveniendo ni-
 hil excipiunt, sed Dei & humani generis hostes facti, im-
 pio & abominabili cum Diabolo fœdere, cæcum cacodæ-
 moni obsequium promittunt, & ad nocendum vel suapte
 feruntur malitia, scelerati pacti memores, vel instinctu Dæ-
 monis ad maleficia exercenda impelluntur.

§. 5. Etsi vero ex priscis Ægyptiorum, Chaldæorum,
 Assyriorumque Magis, qui superstitiones has, ceu artes di-
 vinas, & reip. utiles atque necessarias, sub *Jexogias* nomine
 exercebant, quales etiam fuerunt *Jannes & Jambres*, *Ba-*
laam, sibi nihil cum *γυνεϊας* artibus, & malis spiritibus, &
 consequenter maleficiis magicis, ad injuste nocendum aliis,
 commercii esse præ se tulerint: Quibus addendi insequen-

g) *Pausan.*
Eliac. post.
l. 6. f. 169.
 h) *Zamolx.*
add. c. 6. §. 2
 i) *Plin. l. 30.*
H. N. c. 1.
 k) *Vit. Phi-*
los. & So-
phist.
 l) *Hist. Nat.*
l. 30. 1.

tium temporum Magi, iique Theurgici, *Orpheus*, g) *Am-*
phion, *Musæus*, *Zabratus*, *Zamolxis*, primus ille *Getarum*
 legislator, nuper luci publicæ restitutus *Upsalia* à *Carolo Lundio*, h)
 singulari *Diatribæ*, *Pythagoras*, *Empedocles*, *Hofthanes*,
Democritus; *Socrates* quoque, *Plato*, i) *Apollonius Thya-*
næus, ipse etiam *Porphyrius* & *Jamblichus*, pluresque alii,
 de quibus *Eunapius*: k) Nam quod & *Plinius* l) testatur, in
 tantum fastigij olim *Magia*, fraudulentissima artium, adolevit, ut in
 magnâ parte gentium prævaluerit, & in oriente regum regibus impe-
 raverit: Attamen notam maleficorum verè talium merentur,
 & meriti sunt, inque horum numerum merito referuntur,
 qui in bello hostibus reipublicæ, aliisque à quibus sibi ti-
 mebant,

m) Prap.
Evang.
l. 4. 5.

n) l. c.

o) Porphyr.
l. c. 9. 43.
seq. 49.

p) Jes. 47.
9. sq.

q) in Esai.
l. c. f. 536.

r) l. c.

s) de abs-
tin. 2. 9. 41.

t) de My-
ster. Ægypt.

u) Not. in
Fsell. p. 246.

mebant, ope dæmonum, qui omnes mali sunt, ut recte notat magnæ eruditionis doctor, Eusebius, m) nocere intenderunt, per veri fœderis commercium cum ipso Diabolo; licet de assimilatione hominis cum Deo, ceu sine hominum, garrientes, sub religionis prætextu, de quo etiam Plinius n) questus est, & exteriori vitæ honestate, sanctitate etiam, o) atque eximiis morum præceptis fallentes, tales videri noluerint, & sub sapientia nomine artes suas jaçtaverint, uti Chaldæis à Deo objicitur, p) pro sapientibus denique habiti fuerint à suis. Παρίησι ἢ Δανιήλ, inquit Procopius, q) ὅπως πῶδε χαλδαίοις διέπρεπον μάγοι, καὶ Γαζαρίωσι, καὶ Φαρμακῶσι, καὶ οἱ πᾶσι τοιαῦτα σοφοί, ἔτιω γὰρ αὐτὰς ἐκάλεον, οἱ καὶ ἔδοκίμουν πῶδε τῷ βασιλεῖ, ὡς δὲ αὐτῶν κατορθωμένης τῆ βασιλείας, leges apud Danielelem Magos in Chaldaea quosdam, & Gazarenos, & veneficos, aliosq; artium ejusmodi Professores, quos illi sapientes vocant, claruisse, tantumq; regi probatos fuisse, ut non nisi eorum auspiciis regnum feliciter administrari posse crederet. Recte vero idem horum sapientum cum spiritibus communicationem γοητεῖαν appellavit: r) Πᾶσι, inquit, ἀνθρώποις ἢ πρὸς θεὸν οἰκείωσις καὶ φύσιν, ἢ ἢ πρὸς δαίμονας ἀλλοσεῖα, πλὴν τῶν πρὸς ἀνθρώπων σωστικῶν Διὰ γοητείας ἐπαγομένης, Dei & hominum maxime secundum naturam est familiaritas, aliena autem plane quæ cum dæmonibus inita illis cum hominibus congressum magicis artibus conciliat. Loquitur autem de ⲙⲉⲃⲱⲛ, maleficis, & ⲙⲉⲃⲱⲛⲏⲏ, incantatoribus, qui apud Chaldæos pro sapientibus habiti erant, suisque artibus magicis confisi, securitatem invictam Babyloniiis contra hostes suos pollicebantur, ipsum etiam Deum secogere, imo quidvis præstare posse rati suis imperiosis incantationibus, & ope dæmonum suorum; idque vel bonorum, quos ita credunt, quod auxilio ad mala avertenda hi naturâ suâ ferantur, ex Porphyry etiam, s) & Familiachi t) disciplina; uti & in libro Enochi, quod est magicum scriptum insequentium temporum, Raphael Exaelem, & Michael Semixam ligare dicuntur; Καὶ πρὸς τὸν Μιχαήλ θεὸς εἶπεν, πορεύεσθαι Μιχαήλ, καὶ δεῖξον Σαμιζᾶν, καὶ σὺν αὐτῶν σὺν αὐτῶν: Magi vocant, inquit ex Testamento Salomonis, scripto magico, Gaulannus, u) δυνάμεις καὶ ἀργῶσας δυνάμιν ἐνεῖν, καὶ ἐκείνους δαίμονας: vel etiam malo-

malorum averruncatione per certa *ἄπτε ὀπυα*; vel coërcitione eorundem per potentiores & superiores dæmones, Sarapin v. c. secundum Ægyptiorum disciplinam: quo etiam pertinet ille *Dæmogorgon*, qui mundum cogere, quicquid cogitur ipse, potest, incantamento scil. invocatus; vel conciliatione eorundem per sacrificia, vel quæ alia eos cicurandi ratio fuerit, de qua mire nugatur *Pfelli* x) Marcus: Pœnas Deo annuntiante hujus impiæ confidentiæ, quas Babylonii hoc nomine daturi sint.

x) de oper. dam. p. 86. 199.

§. 6. Patet hinc, quid habendum sit de maleficio & usu Magiæ ad nocendum hostibus in bello publico & solenni, à quo Christianos sæpè non abhorruisse scriptores memorarunt; quod impietatis genus *malefium publicum*, ad differentiam *maleficii privati*, quod in privatos exercetur, vocare possis. *Guilielm. Bæckel* y) se vidisse & audivisse ait, aliquos fastuose infatuatos fuisse gloriatos, quod, etsi hostis multo pedite & equis instructus & superior, plures pedites equitesq; hostium oculis sistere valeant: daß sie viel Reiter und Knechte im Felde machen / gegen ihre Feinde sich fest setzen / und stärker ansehen lassen können. *Oddonem Danum*, piratam, refert *Saxo*, z) inito cum Normannis certamine, ita vi carminum hostilem hebetavisse aspectum, ut districtos Danorum enses eminus radios jacere putarent; cominus vero ne ferrum quidem vaginâ extractum visu excipere possent, & sic fulgore & prestigiosa coruscatione vincerentur. Persarum etiam Magos bello, quod *Solymanus Tammafo* fecit, intempestiva vehementissimaq; procella turbinem diro carmine, & notis genti carminibus, cælo evocasse ad Turcarum exitium, fidem aliorum secutus refert *Jovius*. a) Verum enim vero uti Ægyptiorum, Sabæorum, Cananæorum, Chaldæorum, aliorumque Ebræis vicinorum populorum, hæ belli artes magicæ fuerunt, quas ex sua etiam Theocratia LL. contra Magiam latis Deus proscript; ita & execrabiles istæ Magorum artes, ut *Lactantio* b) cunctæ audiunt, quibus neglecto Dei auxilio, Dæmonis ope victoria & clades hostium quæritur, à Christianis penitus abesse debent. Bene *Christianus Doctor Gregor. Nazianzenus*: c) ἔδεν αἰσιμαμάτων καὶ ἐπασμάτων, οἷς ὁ πονηρὸς στωιστέρχεθ, κλέπτων

y) Bell non bell. Recens. I.

z) l. s. hist. Dan.

a) hist. tom. 2. l. 33. p. m. 594.

b) l. 2. c. 17.

c) Orat 40. f. 648.

εις ἑαυτὸν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ τὸ σέβας ἐν τοῖς κερφοτέροις, nihil tibi amuletis, nec incantamentis opus est, cum quibus pravus ille in leviorum hominum animos simul irrepit, venerationem Deo debitam furtim ad se transferens. Christiane hinc Constantinus M. precibus ad Deum fufis ad bellum se paravit contra Licinium, præstigias magicas & incantationes adhibentem, & Ægyptiorum vates, veneficos etiam, & præstigiatores ad se accersentem, scriptore Eusebio: d) qui & Maxentium sæpe infandas adjurationes usurpasse refert, e) quo illorum subsidio belli impetum à se averteret. Saniores alii Gentiles, quibus Deastrorum auxilio potius, quam maleficiis & incantationibus vincere placuit.

d) de vit. Const. M. l. 2. c. 4.
e) 1. de vit. Const. M. c. 39.

§. 7. Cæterum cum ex illorum sensu, qui impietatis magicæ Ægyptiorum, Chaldæorum, Persarum mysteria cognoverunt, dæmones tam boni, quos sic fingunt, quam mali, alii sint privati; de quibus Empedocles, insignis Magus, Pythagora magistro in præstigiis & incantationibus non minor, & Porphyrio scriptore, f) Ἀλεξάνεμος, Avernuncus ventorum dictus, apud Plutarch. g) autor fuit, quod διττὰί πνευ ἕκαστον ἡμῶν ἡρόμενον, ὡδὲ λαμβάνουσι καὶ κατέρχονται μοῖραι ἢ δαίμονες, unumquemq; nostrum, postquam est natus, arripiunt & gubernant duplicia fata, geniūq; bonus scil. & malus; alii publici, locorum scilicet: Horum ex numero, secundum Magorum & Theurgicorum disciplinam, sunt illi dæmones, qui uti universam Magiam, tam θεουργίαν, quam γοητείαν, ita maleficia quoque in specie sic dicta administrant. Ὑπὸ τῶν πέντε πνευ, ait

f) vit. Pythag. p. m. 193.
g) 1. 2. Opp. de anim. tranquill. f. 474

h) Laërt. vit. Phil. l. 2. Pythag. f. 221.

Pythagoras, h) τῆς τε ὀνείρου, καὶ τὰ σημεῖα, νόσους τε καὶ ὑγείας καὶ ἑ μόνον ἀνθρώποις, ἀλλὰ καὶ περὶ θάπτει, ἢ τοῖς ἀλλοῖς κλιμαῖσιν, ab his immitti hominibus somnia & signa, atq; morbos etiam & sanitates: Nec solum hominibus, sed & pecudibus ac jumentis. Et Banaotes, i) τῶ κακοποιῶν, inquit, ἀσύμμετρα, ἢ πλεῖον τῶ παθητικῶν νέμοντες τῶ πλείονος τόπον ἔδδεν ἐν τῶ κακῶν σὺν ὑπὸ χειρῶσι δράν, maleficorum spiritus immodici sunt, ideoq; spatium illud, quod terram proxime ambit, perturbate ut plurimum administrant. Nihil igitur mali est, quod non facere aggrediuntur. Apud Psellum k) verò Marcus, Magus, de dæmonum differentia differens, aëria potentissimum colere nugatur demonia γοητέας, incantatores, ne δαιμόνιον ὑποχθόνιον, subterraneum demonium aliquod subrepat.

i) de abstinent. 2. §. 39.
k) de Oper. dam. p. 83. 91.

§. 8. Et sane Dæmonis in nocendo magna virtus est, cum multiplici ad damnum inferendum noticia conjuncta, ceu alibi monuimus, l) *Schottusq;* m) etiam exemplis probat, circumscribente Deo licet cancellis licentiam, ne pro voluntate noceat. Hoc, rarius licet contingat, permittente, quid in ciendis tempestatibus, fulminibus jaculandis, incendiis excitandis, turbine procellarum violento movendo, in morbis immittendis possit, historia Jobi docet. n) *Luca* o) historia memoriæ prodidit, quod Dæmon mulierem quandam octodecim annis ita alligaverit, ut non potuerit erecto incedere vultu. Unde Tertullianus, p) operatio Dæmonum, inquit, est hominis everfio, sic malitia spiritualis à primordio auspicata est in hominis exitium. Itaq; corporibus quidem & valetudines infligunt, & aliquos casus acerbos: animæ vero repentinos & extraordinarios per vim excessus. Veros etiam serpentes & ranas, quidquid sit de modo producendi, Magos Ægyptiorum cum Mose certantes, virtute cacodæmonis produxisse, ipse Moses autor est. q) Proin non dubitandum, posse spiritum nequam bruchos etiam, erucas, papiliones, & alia insecta noxia similitudine producere, vel in locum aliquem cogere. Arboribus etiam, agris, vineis quin nocere, fruges etiam perdere, aërem & aquas, flumina inficere sciat, dubium non est: Recte licet rursus moneat Tertullianus, r) quod autores interdum videri velint eorum, quæ annunciant, malorum scilicet quorum etiam nonnunquam sunt. Paulo post iterum, habent, inquit, de incolatu aëris, & de vicinia siderum, & de commercio nubium, cælestes sapere paraturas: ut & pluvias quas jam sentiunt, repromittant. benefici plane & circa curas valetudinum: scilicet. Quanquam vero spiritui nequam, vel malefico, ejusmodi mala se immisurum minitanti, vel à se patrata esse asseveranti, fides tuto haberi non possit, cum ex prævisa causarum conjunctione, unde talis effectus sequatur, quæ ipsi ceu ἀρχοντα τῆς ἐξουσίας τῆς αἰέρος, principi cui potestas est aëris, uti Paulo s) nominatur, non deneganda, talia mala, aërisque tempestates quidem prædicere, Deo autem non permittente, efficere non queat; maleficis etiam spiritus mendax, quod hoc vel istud damni

l) *diff. de Mag. §. 22.*

m) *Physic. Curios. l. 1. c. 19. p. 50.*

n) *Job. 1, 16. 19. c. 3, 7.*

o) *13, 11. & 16.*

p) *Apolog. c. 22. f. m. 855.*

q) *Exod. 7, 11. c. 8, 7.*

r) *l. c. f. 856.*

s) *Ephes. 2, 2.*

dederint, hoc etiam vel istud mali hominibus & brutis immiserint, ita persuadeat, dementando, & depravatâ ludibriis & præstigiis phantasiâ falsa suggerendo, illudens; incantationum denique verba & imprecationes vim lædendi non habeant: Non ita liberaliter tamen & simpliciter cum *Wie-*

rot) pronunciandum, *lamias non invehere eos morbos, quorum se facerentur effectrices fuisse.* Fieri enim id potest, Deo nimirum, *cujus κελματα ἀνεξεργασητα, judicia inscrutabilia esse Paulus u)* docuit, permittente, *vel à malefico, adhibendo causas naturales, ut venena; vel etiam à Diabolo sic, ut maleficus adhibeat solum signa superstitiosa, quibus videtur facere, quod non ipse, sed Diabolus*

facit, explicante Reginaldo. x) Hoc posteriori modo maleficus est causa moralis maleficii à Dæmone, *cujus operâ ex pacto utitur, perpetrati; etsi, an malum aliquod à Diabolo & malefico, conjunctim sic operantibus, sit immissum, nonnunquam explicatu obscurum sit, cum spiritus nequam à se id factu n jaçtando mentiri possit, quod ipsi proprium, maleficoque, quasi id fecisset, imponere sciat, licet à causis mortalibus ignotis, & naturaliter connexis, citra dæmonis concursu id mali provenerit.* De causis autem divinæ permissionis, sanctis licet & justis, optimis etiam, etsi nobis occultis, hic agendi locus non est, utimur proin verbis tantum

Philippi Presbyteri, *y)* qui Gennadio *z)* optimus Hieronymi auditor *audivit: Accipit & Diabolus potestatem se in medium inserere justorum, ad examinandos electos ejus, quia hoc placuit justo judicio Dei, ut per afflictiones, & clades, & contumelias inimici, justii gloriam consequantur eternam.* Nugas hic proin vendidit Pseudo-

Theurgicus, & Magus impius, *Batanaotes, a)* quando de causis mali à dæmonibus maleficis hominibus illati ita garrit: *Οξεία μὲν τὰ ἀπὸ ἐκείνων (δαιμόνων καὶ κηροποιῶν sc.) πάθη. αἱ δὲ ἀκέστες καὶ αἱ κατορθώστες, αἱ δὲ τὸ ἔκρητων δαιμόνων βραχύτεραι διοχεῖσιν, quæ à malis demonibus proveniunt molestiæ, asperæ quidem sunt, & celeres, remedia vero & instaurationes, quæ à melioribus geniis profiscuntur, tardiores videntur.* Additur egregia ratio, *Ægyptiaca & Chaldaica impietate, ex qua virulentus Christi hostis sapuit, plane digna: Πάν γδ τὸ ἀγαθόν, δεινόν τε ὄν κὶ ὀμαλόν,*

ταῖς

πιζει ὡθειον καὶ τὸ δέον ἐχ' ὑπερβαίνει, bonum enim omne cum
 frenis facile paret, & aquabile est, ordine progreditur, & ultra quod
 decet non transit. Quasi vero ultra quod decet transeat di-
 vina bonitas, si vel omnipotentia sua, per se: vel per ange-
 los & bonos spiritus præveniando, malorum spirituum ne-
 quitiam coërceat.

§. 9. Dæmonis, ita primas in hac impietatis scena par-
 tes agentis, ope utitur homo maleficus, & cum illo in ma-
 leficio peragendo conjungitur, tam mas quam fœmina. Pro-
 hibens enim Jehova, Rex Ebræorum, ne inveniatur in sua re-
 publica inter Ebræos civili אשכח maleficus, b) אשכח male-
 ficam extremo supplicio affici præcipit. c) Sane non pau-
 ciora veneficii & maleficii à fœminis, quam à viris peracti ex-
 empla leguntur. Neve Circen, Hecaten, Medeam & alias
 ex antiquitate prolixè commemoremus, vel de Jesabelis,
 supra adductæ, veneficiis dicta repetamus, Arabum mulieres, ex
 antiqua sc. gentis disciplina, veneficas maximas fuisse, autor est
 Josephus. d) Harum numero etiam habemus infelices istas fœ-
 minas, quas Lamias, & compluribus aliis nominibus appellant. Jud. l. 17.
 De quibus etsi multas nugas multi vendant, multæ etiam
 corrupta phantasia ex melancholia sive atra bile laborantes,
 & Diabolica, ut fert nonnunquam morbi hujus indoles, som-
 niantes, istarum numero, per errorem licet, habitæ fuerint;
 non tamen cum Wiero ad alterum extremum declinandum,
 qui veram Lamiam minime אשכח dicendam esse conten-
 dit, e) quod inter Magos, & vulgo sic dictas Lamias, ingens
 discrimen intercedat. f) Magum enim nuncupat eum, qui à
 demone, vel ab aliis, aut è libris voluntarie edoctus, præscripta aut
 barbarorum ignotorum aut cognitorum verborum formula recitata,
 submurmurata, applicatave, vel characteribus quibuscunq;, aut exorci-
 smis, dirisq;, execrationibus aut ceremoniis, solennibus ritibus, aut re-
 bus plerisq;, adjunctis, pro suo arbitrio, demonium in prestigiosum,
 fallax, vel alioqui ludicrum ministerium, illicite evocare conatur, ut
 ascititia sese, vel conspicua ostendat imagine, vel aliter prodat, ad
 quæstiaq;, vel voce, vel susurro respondeat, vel picturis, vel notis, vel
 quocunq;, alio modo: Vel qui aliud opus simili ratione præter naturæ

b) Deut. 18.
 10.
 c) Exod. 22.
 18.

d) Antiq.
 Jud. l. 17.
 c. 6.

e) de Præ-
 stig. dam. l.
 6. c. 22.
 f) Wier. de
 Præst. dam.
 l. 2. c. 1. §. 2.
 p. 142, sq. l.
 6. c. 1. p. 656
 sq.

legem, perficere nititur. Hunc esse מכשא &, si fœmina talia committit, מכשפּוּט putat *Wierus*. Lamiam autem fingit esse, g) *qua ob fœdus imaginarium, phantasmate sc. seu phantastico prastringentis spiritus corpore fallaciter apparente; vel nervis opticis, seu visorijis, indita subdole, quam Sathan vult, specie, commotis huc humoribus & spiritibus idoneis; vel sibilo, susurro, aut murmure in organis auditus, vitiata formis imagini respondente, Diaboli artibus, Deo permittente, in impiis & Numini diffidentibus, excito, constatum & stabilitum; qualiacunq; mala, vel cogitatione, vel imprecatione, vel intuitu, vel re ludicra, atq; ad institutum opus inepta, designare putatur; velut aërem insolitis ignire fulminibus, tonitru terrifico concutere, damnosa grandinis insueti multitudine ferire, tempestates excitare, morbos præter naturam hominibus bestiisq; ciere, & similia facere. Non magicis artibus infamem fœminam talem, sed vetulam illusam esse ait, corruptamq; variis imaginibus, ab*

h) *l. 3. c. 35. immundo spiritu ingestis, phantasiam habentem; h) falli etiam imaginibus rerum per insomnia tantum cognitarum, i) cunctarumq; expertem esse artium, k) nec posse, uti Magi Ægyptiorum fecerunt, prestigias oculis objicere, si vel maxime velint, l) & proinde potius esse maleficio à Demone affectas effascinatascq;, quam maleficas; m) errore deniq; & phantasia delusas, & Satanae perversa institutione seductas. n) Ejusmodi Lamias, & quales sunt vulgo sic dictæ, ne quidem Christi, multo minus Mosis temporibus fuisse opinatur *Wierus*; o) ignorasse etiam easdem Poëtas veteres *Virgilium, Ovidium, Homerum, de Medea & Circe canentes; Horatium & Lucanum, aliosque, qui de fœminarum incantationibus cecinerunt. Wierum sequitur Godelmann. p)**

q) *Sum. I. 2. 1. 30. a. 2. Resp.*

S. 10. Verumenimvero etsi id non negemus, Dæmonem, postquam Deus hominem deseruit, phantasmate immisso in phantasiam illudere misero, & ejus imaginationi actum paciscendi cum spiritu nequam objicere & repræsentare posse, secundum disciplinam Thomæ, q) prout & pravis suggestionibus ad peccandum impios & excæcatos inducit; id etiam asseramus, homines ejusmodi, qui aliud nihil committunt, quam ut tale quid à Dæmone tantum patiantur,

tur, & in nullum opus externum progrediuntur, si vel maxime phantasmatis illis internis diabolicis delectentur, abominabili etiam labore impietate, & mali spiritus vinculis contineantur, vere tamen, & proprie ideo non esse Magos, nec ejusmodi vetulas tali modo delusas *Lamias* esse dicendas: Si tamen ad se reversæ imaginariū istud pactum, scientes etiam & volentes probaverint, atque sic malitiose & pertinaciter, & cum odio Dei & hominum, secundum mali spiritus seductionem egerint, ejusdemque obsequio secundum istam pactum imaginariam impia *ἠεὶ αὐτοῖς* se addixerint, *אֱוֹשְׁתִּין* factæ sunt. Recte enim tunc tales censentur egisse ex pacto vero & reali. Quod vero per immissum phantasma paciscendi actus imaginationi tantum exhibeatur, sine sufficienti rationis usu, necessario alias à parte hominis qui paciscendi animum habet, id ad modum paciscendi cum spiritu nequam retulerim, absoluto tunc perfecte pacto, quando consensus, postquam somno & somnio excusso plene ratione homo usus fuit, superveniens cuncta probat. Concedatur etiam licet, *Sagam Endoream*, r) *Homeri Circen*, s) *Ovidij t*) & *Senecæ u*) *Medeam*, *Lucani x*) mulierem *Theffalam*, & alias, de quibus passim apud scriptores fit mentio, incantandi, & veneficia maleficaque exercendi scientia vulgo sic dictas *Lamias*, & veneficas, longe superasse; non minus tamen pacto misellæ nostræ se *Sathanæ* obligarunt, quam istæ nocendi artifices sceleratæ, parumque id refert, quod sint artibus diabolicis minus versatæ atque doctæ, quam illæ. Nondum præterea probatum est, semper spiritum maleficum illuisse paciscendo, vel imperando, imaginationi harum vetularum, objiciendo ejusmodi imagines, quibus deciperentur melancholicæ, cum confessiones illarum aliud probent, ceu quæ docent, quid vigilantes etiam, usu rationis sufficienti instructæ, fecerint. Exhibet tales *Remigius y*) in primis; exhibent & *Acta processuum* contra striges hæc institutorum, ex quibus singularia contra ejusmodi delusiones mere tales produxit *Goehausen*; z) legunturque & apud alios, quos nominat *Delrio. a*) Confessionibus istis, cum firmis nitantur indiciis, tamdiu

r) 2. Sam. 28
s) Odyss. l. 10
t) Metamorph. l. 7.
u) Med. Act. 4. v. 670. sqq.
x) 6. Pharsal. v. 630. sqq.
y) Dæmonolatr.
z) Decis. III. 99. q. 3.
a) Disquis. Mag. l. 5. sect. 16. f. 63

tamdiu, in re inprimis non impossibili, standum, juxta illud Christi: b) *ἐκ τῆς σφύρατος οὗ κερνώ σε*, ex ore tuo te judicabo; ceu certiori & tutiori, imo nonnunquam in rebus inprimis occultis, unico cognoscendi medio, donec meras fuisse semper cuncta delusiones confitentium, *Wierus*, *Ponzinibius*, & alii probaverint. Eximie hic disputat *Michaëlius*, *Gallus*, quo pacto investigari possit, *an strigum confessio vera sit, an illusoria*, summam dissertationis exhibente *Delrio*. c)

a) *l. c. f. 70. sqq.*

§. II. Licet itaque non negemus, Lamiis variis phantasmatis immixtis misere nonnunquam à Dæmone illudi; effascinari quoque easdem, deludique earundem opinionem cum sensu exteriori, ut se putent aliquid fecisse, quod tamen non ita se habet, vel à Diabolo tantum factum, imò ne quidem à Dæmone, sed à causis naturalibus provenit, sæpe tamen spiritui nequam tanquam causæ principali, associandus est maleficus, tanquam causa ministerialis. Etsi enim, Deo permittente, dæmones multa damna, multiplicemque cladem in natura rerum inferre possint, cum maleficis tamen eandem potentiam communicare nesciunt, quorum proinde tantum ministerio utuntur circa externa solum, & non necessaria, sed inepta potius ad istum effectum producendum, libere etiam à spiritibus maleficis electa, ad fallendum infelices ministros, ut quod efficere per se non possunt, se tamen efficere decepti credant, efficiantque etiam pro ministerii sui ratione, cooperatores malorum spirituum pro viribus facti, suamque eisdem operam fidelem interim commodantes.

d) *de Isid. & Osir.*

e) *apud Euseb. Præp. Ev. l. 3. sqq.*

f) *Mor. Nevoch. & de Idol. c. 1.*

g) *Syst. P. I. l. 3. c. II.*

p. m. 191.

h) *de Isid. & Osir. f. 373.*

§. 12. Veteres Ægyptiorum & Chaldæorum, item Sabæorum Magi, prout illorum Magia ex abusu Astronomiæ, Astrologiæ & Physicæ, ex mala item eorundem Theologia nata est, prout constat ex illis etiam quæ passim *Plutarcho*, d) *Porphyrio*, e) & *Maimonidi* f) hac de re memorantur; ita explicante *Peyrerio*, g) qui summam hujus superstitionis exhibet, *crediderunt, rebus omnibus terrestribus vires inesse occultas; vel à cælo irradiatas per virtutes disponentes: vel ab intelligentiis infusas per rationes medias; vel ab Archetypo impressas, per ideas & formas exemplares.* *Plutarchus* h) videtur huc respicere, quando Ægyptiorum

ptiorum

ptiorum de Osiride & Typhone fabulam antiquissimam, quæ
 Israëlitarum tempore jam nata fuit, secundum disciplinam
 Theologiæ Aegyptiacæ explicans, πινὰς, inquit, ἀπ' αὐτῆς (ἀγα-
 θῆ) τὸ αἰοθητὸν ἢ σωματικὸν εἰκόνας ἐκμάπτει, ἢ λόγους, ἢ εἶδη, ἢ
 ὁμοιοτήτας ἀναλαμβάνει, καὶ ὡς περ ἐν κηρῷ σφραγίδες ἐν αἰεὶ ἀφαιρέσει,
 boni imagines quasdam sensilis ac corporea natura impressas gerit,
 rationesq; ejus, & formas ac similitudines in se recipit, quomodo in
 cera sigillorum simulacra figuntur, quæ non semper permanent. Et
 nonnullis interjectis mentionem facit τῶν εἰδῶν, καὶ τῶν ἀποτρόπων
 τῶν Θεῶν, formarum ac defluxuum Dei in cælo, qui inde sparguntur in
 res motibus obnoxias, terram, mare, stirpes, animalia. Sed pergit
 Peyrerius: Omnia sc. in omnibus esse voluerunt isti Magi. Cælestia, in-
 tellectualia, archetypa, rebus inesse terrestribus, modo terrestri, & com-
 posito. Terrestria rursus inesse cælo, modo cælesti, & defæcato: in in-
 telligentiis, ratione intellectuali & mage simplici: in archetypo, idea-
 rum more purissimo. Tum vero omnia per divinas illices, & sym-
 bolicas illecebras reciprocari: nec non spiramentis occultis sese mutuo
 quasi sugere. Cælestia & supercælestia suis influxibus terrena ad
 se convertere: Terrestria vicissim suis hiatibus, cælestia & supercæle-
 stia ad se allicere. Nullam propterea vel herbam esse in terris, quin
 haberet suam stellam, cujus spiritu vitam & cives, facultatesq; quibus
 esset prædita, possideret. Quod & de lapidibus, metallis, gemmis,
 arboribus, brutis & hominibus affirmarunt, quibus sua sydera de-
 putarunt. Insignis locus rursus extat apud Plutarch. i) de hac i) l. c. f. 369.
 Magia veterum. Cum enim explicasset, qua ratione Magos
 docuerit Zoroastres ἀποτρόπαια ἢ σκυθρωπά, sacrificia mali im-
 minentis averruncandi gratia instituta, & tetrica, pergit: Πόαν
 γὰρ πινὰ κέπλοντες ὁμοίως καλεμέλιω ἐν ὄλμῳ, τῷ ἄδλιω ἀνακαλένται
 ἢ τῷ σκόπον· εἶτα μίξαντες αἶμαλι λύκω σφραγίσθαι, εἰς τόπον ἀνήλιον
 ἐκφέρουσι ἢ ῥίπτουσι. Καὶ γὰρ τῶν φυτῶν νομίζουσι τὰ μὲν τῶν ἀγαθῶν Θεῶν,
 τὰ δὲ τῶν κακῶν δαίμονων εἶναι. ἢ τῶν ζώων ὡς περ κύνων ἢ ὄρνιθων ἢ
 χερσαίων ἐχίνων, τῶν ἀγαθῶν τῶν Φαύλων δὲ ἐνύδρων εἶναι, herbam enim
 quandam Omomi appellatam, in mortario tundentes Ditem invo-
 cant & Tenebras: tum admixto lupi jugulati sanguine, efferunt &
 abjiciunt in locum, quo solis radij non pertingunt. Nam & de stir-
 pibus ita judicant, quasdam boni Dei esse, quasdam mali genij;
 C
 & ani-

& animalium alia, ut canes, aves & echinos terrestres bono, aqua-
ticos malo adjudicant. Cum itaque influxus illi cœlestes, poten-
tiis naturalibus horum terrestrium commixti, exhiberent istos
effectus mirabiles, quorum causæ essent, ut fingebant, in cœlis, non
solum res naturales cœlestibus congruas, quas sic putabant,
vel à Dæmonibus tales esse cognoscebant, ad certos siderum
radios, convenientemque aspectum præpararunt, sed & ex-
cantationibus suis vim & virtutem siderum atque dæmo-
num in istas res naturales, herbas scil. lapides, gemmas, me-
talla, bruta, statuas devocarunt, ad mira varia edenda. Ve-
terum hinc idololatricam Theologiam, quæ & Magiam de-

k) de Ido- nique peperit, explicans Maimonides, k) dixisse ait eos, Deum
lol. c.1. §.1. creasse stellas, & sphaeras istas ad regendum mundum, easq; in sublimi-
l) Præp. Ev. posuisse, & honoris participes fecisse, & illis ministris uti. Eusebius l)
I.c.6. f.17. autor est, quod Φοινίκας ἢ Αἰγυπτίους πρώτους ἀπάντων κατέχει λό-
9 f. 27. sqq. γος, ἥλιον ἢ σελήνην, ἢ ἀστέρους θεὸς ἰσχυροῦς εἶναι, μόνους τε εἶναι τῶν
ὄλων γενέσεως τε ἢ φθορῆς αὐτῶν, Phœnices & Ægyptios omnium pri-
mos, soli, luna, & stellis divinitatem tribuisse, usq; solis rerum omnium
ortus interitusq; causam assignasse vulgatum. Secutæ sunt θυσίαι,

m) Aaron. ἢ θεοσκυλισμός, sacrificiorum & adorationis cultus. Unde Monce-
purg. c. 15. jus m) Scripturæ phrasin: Militiam cœli adorare; sic explicat,
p.m.328. sq. quod sit dæmonia adorare, immediate scil. non transitive. Ve-
rum citra necessitatem proprietatem & simplicitatem literæ

n) Obelisc. deserit. Et apud Kircherum n) Mor Isaac ait, credidisse eos,
Pamph. l.1. stellas esse rationales & libertate præditas, & penes eas esse dominium,
6.10. ita ut creatores & operatores rerum esse crediti fuerint. Erectas
etiam tradit nominibus eorum statuas, & simulachra & directas fi-
guras, edificata altaria, oblata holocausta, & incensa aromata, &
suffumigia, & mactatas victimas. Unde rursus de his impie-
tatis mysteriis differens Peyrerius, o) cætera parum sanus au-
tor, hinc, inquit, nimirum excantatas, & devocatas siderum Deo-
rumq; imagines, cœlo in terras descendisse, & vim factam Diis ipsis,
dæmonibus scil. qui istas stellas animare credebantur, tra-
dunt, sacrificijs, consecrationibus, suffitibus, invocationibus, & impre-
cationibus. Fontibus ex hisce Ægyptiacæ & Chaldaicæ, Sa-
bææque impietatis manavit ista veterum Magorum & Ve-
nifi-

o) l.c.

neficarum jactantia, qua suis carminibus, herbis, pharmacis,
 aliisque rebus naturalibus tantum tribuerunt, non solum
 in operationibus magicis aliis, sed & in maleficiis, ut Circe
 apud *Homerum* p) mirata fuerit, quod suis pharmacis nesci- p) *Odyss.*
 visset in porcum vertere *Ulysses*: Θαῦμά μ' ἐστίν, inquit, ἔχθ
 ὅς ἐπὶ πῶν τοῖδε φάρμακ' ἐφέλχθης, stupor me tenet, quod non bi- l. 10.
 bens hac venena mutatus es: Et apud *Ovidium* q) arte sua freta, q) l. 14. *Me-*
 de *Pico*, cujus amore exarserat, cecinerit: Non tamen effugi- tan.
 es, vento rapiare licebit, si modo me novi, si non evanuit omnis her-
 barum virtus, nec me mea carmina fallant. Nimirum ejusmodi re-
 ciprocationem inter cœlestia & terrestria ad divinas illices, &
 certas illecebras, Magorum sc. carmina atque incantationes,
 dari prisca illi statuerunt, ut cœlestia & supercœlestia influ-
 xibus suis terrestria ad se converterent, illisque commisce-
 rentur; terrestria vicissim suis hiatibus cœlestia ad se alli-
 cerent, & se mutuo quasi sugerent. Hinc venefica apud
Virgilium r) in pharmaceutria, ex *Theocriti* ejusdem nominis r) *Eclog. 8.*
Idyllio: Carmina vel cœlo possunt deducere Lunam, h.e. divinam
 sideris hujus faciem & formam. Cumque quamlibet her-
 bam suam habere stellam, à qua divinas ejusdem acciperet
 vires, *Ægyptii* & *Sabæi* finxerint, devocata ejus imagine,
 non omnibus, sed certis herbis sua maleficia tribuebant ve-
 neficæ, ceu rursus *Virgiliana* s) docet: Has herbas, atq; hac Ponto s) *Eclog.*
 mihi lecta venena ipsa dedit *Mæris*: nascuntur plurima Ponto. His cit.
 ego saepe lupum fieri & se condere sylvis *Mærin*, saepe animas imis
 exire sepulchris, atq; satas alio vidi traducere messes. Eiusdem
 disciplinæ est, quando *Dejanira Seneca* t) ex nutrice quæ- t) *Herc. Oeta.*
 rit: Quas Pontus herbas generat, aut quas *Thessala* sub rupe v. 405.
Pindus? aut ubi inveniam malum, cui cedat ille? Satis denique
 notæ sunt herba *Medææ*. *Ægyptiorum* vero & *Chaldæo-*
rum fuisse has impietates, à quibus dein per *Homerum*, *Or-*
pheum, & alios, ad *Græcos*, & alias gentes descenderunt,
Claudianus u) etiam notat: Namq; mihi magice vireis aviq; futuri u) l. 1. in
 præscius ardor inest. Novi quo *Thessala* cantu eripiat lunare jubar, *Rufin.*
 quid signa fugacis *Ægypti* valeant, qua gens *Chaldæa* vocatis impe-
 ret arte Deis. Nec me latuere fluentes arboribus succi, funestavum-

que potestas herbarum : quicquid lethali germine pollens *Caucasus*, & *Scythia* vernant in gramine rupes, quas legit *Medea* ferox & *callida Circe*. x) Ex recentioribus etiam observavit *Gaulminus*, x) habuisse veteres Magos *δαίμωνων* ἢ *εἰσὸς* *βοτάνας*.

§. 13. Abusum Physices, Astronomiæ & Astrologiæ etiam maleficia magica peperisse, ad magicos actus, non sine commercio cum Dæmone, ejusque invocatione, Magis, tam *Theurgie*, quam *Goëtiae* studiosis, harum disciplinarum cognitionem ex falso principio perverse applicantibus, satis ex dictis patet; nec abnuit *Plinius*. y) Dæmon nimirum, Magis ex præscripto ejus operantibus, & spiritum nequam carmine, seu formula ab eodem subministrata & probata invocantibus, ex pacto, Deo à Diabolo decipi cupidos etiam decipi permittente, z) cooperatur, & nubibus caliginosis lunare jubar obscurat, tempestates excitat, fluminis cursum sistit, imbres procellosos ciet, recentioribus exemplis id probante *Casspare Schotto*; a) à vicinis agris fruges traducit, & alia facit : De quibus maleficæ apud Poëtas etiam gloriantur, quæ magnifice etiam ab his pro licentia poëtica, & figurato dicendi genere decantantur, maleficis suis interim herbis, carminibus & incantationibus ea tribuentibus. Hæ tamen non nisi vim moralem alicujus signi, & à dæmonis instituto & pacto quidem pendentem habent, ita ut non nisi moraliter hic agere malefici censerī debeant, Dæmone, quando talia à sceleratis peraguntur, ceu dato signo, ad quod se præsto adfuturum promisit, promte advolante, & ex voluntate maleficorum, quatenus Deus permittit, agente. Sic admittitur intellectum illud *Tibulli*: b) *Cantus vicinis fruges traducit ab agris : Cantus & irata detinet anguis iter : Cantus & e curru lunam deducere tentat, & faceret si non ara repulsa sonent : Rectius : Si Deus permittat.*

x) Not. in Pjell. p. 128.

y) l. 30. H. N. c. 1.

z) 1. *Thessal.* 2, 11.

a) *Phys. Curios.* l. 1. c. 34. p. 123.

b) 1. *Eleg.* 9.

§. 14. Dupliciter itaque in maleficio magico cum Dæmone operantur maleficæ, & malefici : Vel ut ipse eorum opera utatur, sibi que in operando, & nocendo eos adjungat; vel ut malefici noceant, & damna inferant, ope cacodæmonis. Ibi spiritus nequam damna illaturus, illorum ministerio

rio utitur, libere licet electo, & in speciem sæpe tantum, ut hominibus per homines noceat, & in peccati & maleficii sui societatem eos trahat, atque suam nocendi mortalibus libidinem expleat. *Remigius* c) autor est, subministrasse Dæmonem maleficæ cuidam pulverem quendam minutum, quem in aërem spargeret, unde eruca, bruchi, locusta, atque id genus pestes factorum nascerentur. Sive pulveri huic femina ejusmodi insectorum immixta fuerint, sive Diabolus istas factorum pestes sparsim existentes in unum coegerit locum, uti Ægyptiorum Magi ranas produxerunt, parum in præsentem refert; satis patet, qua ratione actio Diaboli & maleficæ conjunctim ad eundem effectum, modo licet influendi diverso, concurrant. Similis confociatio cacodæmonis & malefici ad effectum magicum maleficum producendum datur, quando ad Dæmonis per insomnia, & immissa phantasmata, maleficam operationem præcipientis, & modum agendi præscribentis, jussu agitur à Mago vel Lamia, licet Physice ad istius effectus productionem illa actio nil conferat, sed vel solius sit spiritus nequam, activa passivis ex divina permissione applicantis, aut aliter pro viribus agentis, ad dandum damnum; vel ne quidem dæmonis, sed à causis naturaliter connexis & agentibus proveniat, spiritu κακοποιῶ licet præsciente & prædicente, sibi que per mendacium talem tribuente. Priori enim casu, de crimine & damno per summam malitiam dato participant malefici, moraliter concurrentes *consensum requisitum* adhibendo, & pro viribus cum intentione nocendi *adjuvando*, d) ita ut cum *Cicerone* e) dicere possis: *Quid interest inter suasorem facti, & probatorem?* Licet enim effectus & damnū illis simpliciter imputari non possit, Lamiarum etiam operatio, citra causalem influxum, damni dationi tantum præsens fuerit, nulla damni præsentis parte ab illa profluente; ministerium tamen, & conjuratio cum Dæmone in perniciem humani generis, crimine non caret, & mortem meretur, prout divina fert constitutio, f) de qua alias, cooperante pro viribus, quantum in ipso est, Malefico & Lamia ad crimen, & communicante cum abominabili malitia dæmonis,

c) *Dæmonol.* l. 1 c. 21.

d) *Grot. J. B.P. II. 17. 6*

e) *Philipp. II.*

f) *Exod. 22.*

monis, licet præter intentionem nihil efficiat. Idem censendum casu posteriori. Etsi enim tunc ne Dæmonis opera aliquid efficaciam habuerit ad damnum dandum, præter unionem tamen voluntatis humanæ maleficæ cum voluntate spiritus nequam, atque nocendi pactum, datur in malefico conatus sceleris, & commodatio ministerii ad crimen aliquod abominabile, & conatus diabolici approbatio, ut rursus cum Cicrone g) dicere liceat: *Quid refert, utrum voluerim fieri, an gaudeam factum?* Frustra vero excipitur, esse scelus coactum, & quæcunque hic datur, esse sceleris coacti culpam, severissime dæmone excipiente eos, qui non ad nutum obsequium præstant, probante id pluribus exemplis

g) *l. c.* Remigio: h) uti nec hic applicare licet illud *Hobbij*: i) *Peccatum meum est, quod faciens peccatum meum esse puto: quod vero peccatum alienum esse puto, possum quandoque sine peccato meo facere.* Contra jus superioris enim, Dei scilicet, cui omnis homo perpetuo obligatur, pro obsequio Diabolo exhibendo, quod omni jure nullum est, sic excipere non licet; cum & in humano obsequio, quod legitimum est, semper ministerium quod est crimen excipitur, secundum illud *B. Augustini*: k) *Si aliud Imperator, aliud jubeat Deus, quid judicatur: Major potestas Deus, da veniam ô Imperator!* Imprudenter denique & contra veri confessionem, ab hominibus sanæ mentis & vigilantibus factam, asseritur, semper somniando, & per meram etiam dæmonis in phantasia factam elusionem, à dormientibus præstari obsequium ejus, quod per immissum phantasma Lamiis, & aliis maleficis fuit injunctum à Diabolo; ipso

h) *Dæmonol. I. 13.* Wiero l) explicante, quid ad turbandum aërem vesanæ istæ mulierculæ, à Dæmone seductæ, facere soleant. Non tamen nego vigilantium sensibus, quando in maleficio committendo occupantur, variis haud raro præstigiis illudi, ceu patet ex illis, quæ refert *Remigius*, m) quæ plus justo confidenter ab illo enarrantur. *Hoc certe memini, inquit, testatum spontanea ac libera assertione plus minus ducentorum hominum, qui me Duumviro damnante, incendio crimen sortilegij luerunt: statis, certisque diebus solitos convenire gregatim ad ripam, vel stagni, vel rivuli*

i) *de Civit. 6. 12. §. 2.*

k) *de Verb. Dom. secūd. Matth. serm. 6.*

l) *de Præst. 3. 10.*

m) *Dæmonol. I. 25.*

rivuli alicujus, maximeque si quis esset, quem solitudo à præteritum oculis sepositum haberet, atque illic aquas accepta à Damone virga tantisper diverberare, dum vapores fumosque abunde excitarent, quibuscum una sublimes efferrentur. Illud deinde, quod sic esset excitatum, se in nubes densas, ac caligantes induere, quod postquam una cum demonibus ei essent involuti agerent, pellerentque quo erat libitum, ac tandem multa præcipitatum grandine in terras decuterent. Verum etsi non negem, ad Dæmonis mandatum, sive per insomnia illud cognoscant Lamiaë, sive maleficis appareat atque præcipiat, sic aquas diverberari, vehementer tamen dubito, an cæteræ enarratæ ab impiis istis mulierculis circumstantiæ omni careant illusione; quod probabilius negatur quam affirmatur. Ad liquidum certe vix perducitur. Certe quod de gregibus fortilegarum Remigius ex confessione istarum refert, ad præstigias dæmonis videtur pertinere, cui sensibus illudere facile, ut plures videre se opinentur delusæ, quam revera sunt. Unde enim uno eodemque tempore tot fœminæ, quas clam suis viris, vel domesticis, vel etiam vicinis, per tantum temporis spatium, quod ad excitandas nubes, & propellendas tempestates requiritur, è domo absentes in locis desertis fuisse, citra suspicionem aliquam, quam suis præberent, probabile non est. Licet nocturno tempore, tenebris impietatis ministras tegentibus, unam atque alteram, ad operam aliquam ministerialem spiritui nequam præstandam, eo quo supra explicavimus modo, in sublime posse evehi, penitus non negaverim. Et quis non manifestam opinionis, & rei illusionem ἡ καυδαίμων agnoscat in illa fœminæ cujusdam confessione, apud eundem Remigium, n) quæ *dolia transversa* l. c. p. 158. per nubes à fortilegis, adnitente Damone, impelli ac volutari tantisper nugata fuit, dum ei loco impendeant, quem designarunt ad calamitatem, ac tum demum illa disrumpi in saxa & flammæ, repentinoque impetu pessum ire, ac obvia quæque conterere.

§. 15. Deinde à maleficis etiam damna inferuntur operâ spiritus καυγποῖς , uti videtur, ministeriali, dum ipsius ministerio ex sua voluntate impii utuntur ad nocendum.

Wierus

o) *Præstig.* *Wierus* o) equidem, ingenue locuturus, absurdum errorem esse dicit, si quis mulieris vetula, amentis & malefica imperio subijci Diabolum credat. Verum non ex virium quadam prævalentia, quam vetula in Dæmonem habeat, & inde orta coactione, istud spiritus nequam oritur ministerium, sed ex fœdere & pacto sub serviendi conditione ab eodem implenda, cum ipso inito. Quanquam & viribus superiorem dæmonem ex pacto servientem, inferiorem cogere posse ad aliquid faciendum, omittendumque, & impedire ne perficiat, quod alias potuisset, Delvrio p) moneat; collusionem licet dæmonum potius, quam hostilem conflictum dicere nos malimus: certe plerumque talem intercedere existimemus. Priscis autem temporibus Dæmonis, seu Spirituum, uti loquuntur alii, ope cum nocendi, tum etiam dæmonum in auxilium vocatorum ope malis resistendi, familiarem Ægyptiis, Chaldæis, Syris & aliis Orientis populis, inter quos Ebræis habitandum erat, fuisse morem, satis constat. Maleficas artes exercere credebatur Pharaoni Moses, unde maleficium, quod excæcatus ita credebat, maleficio sublaturus, suos maleficos Janem & Jambrem ei opposuit, qui, ut *Numenius Pythagoricus* apud *Euseb.* q) loquitur, à cunctis Ægyptiis id efficere posse iudicati, multas calamitates, quas *Museus* Ægypto intulit, solvere (quod falsum) visi sunt. Maleficis etiam his nocendi artibus quantum tribuerit rex Moabitarum Balacus, inde patet, quod cum sibi ab Ebræis, Amorræorum victoribus, timeret, Balaamum, celebrem ista tempestate inter Orientis gentes Magum, pretio conduxerit, ut carminibus & incantationibus, & sic artibus magicis, demones in auxilium Moabitarum contra Israëlitas evocaret, r) explicante *Chytrao*, s) idque, notante *Augustino Tornielo*, t) communi Moabitarum, Madianitarum & Ammonitarum consilio. *Opinio Vossii*, u) existimantis, augurio in specie tali usum Balaamum, volatumque avium, pro divinis signis habuisse, autori suo relinquatur. Præstat autem hanc operam ministerialem ex pacto Dæmon, vel malefico signa superstitionosa adhibente, quibus datis operatur spiritus κακουργός, maleficus licet ipse videatur id facere,

l. 3. c. 16. p. 300.

p) *Disquis. Mag. l. 2. q. 30. f. 2.*

q) *Præpar. Evang. l. 9.*

r) *Num. 22. 6.*

s) *Comm. enarr. in Num. l. c. p. 226. / q.*

t) *Annal. an. 2583. n. 18. f. 260.*

u) *Not. in Maimon. de Isol. p. 146.*

facere, quod tamen non ipse, sed cacodæmon fecit; vel vena, & alia nocendi instrumenta subministrante & indicante eodem, quibus Magus maleficus ad dandum damnum utatur. Ibi exercetur maleficium *incantatorium*, hic *veneficium*, quod Lamiis tribuit *Wierus*, x) illud ridens. Utrobique licet maleficus, vel etiam Lamia, culpam veræ causæ contrahat, sive per incantationem, sive per veneficium maleficium suum operetur. Ibi per modum causæ moralis, cum Dæmon agat ex pacto, à malefico etiam ad agendum vi pacti moneatur, id quod à Deo etiam permittitur non patraturus, nisi maleficus in maleficium consentiat; hic per modum causæ physicæ, virtute certi medi agentis: Quicquid sit de hoc, quod Deo furorem hunc impediens, infelices isti incantatores sæpe à Dæmone deludantur, ut factum à se putent, quod tamen facere non licuit.

x) de Pra-
stigiis. l. 3. c. 37.
599.

§. 16. Cæterum *signa superstitiosa*, quæ in maleficio *incantatorio* à malefico adhibentur, quibus videatur facere, quod tamen non ipse, sed Diabolus facit, impulsus iisdem ex pacto ad agendum, velut tessera data, nisi Deus prohibeat, variarunt, variantque. Vel enim *verba incantatoria* tantum adhibentur, vel simul etiam *res*, & *variæ actiones*. *Verbis* tantum usi videntur Magi *Ægyptiaci*, cum divina virtute *Mosen* miracula patrantem in ordinem redigere conarentur; quicquid sit de baculis illorum, quorum in serpentes conversio ad *Magiam* in *specie* sic dictam pertinet, de qua in præsentem non loquimur. Sunt vero ista incantamenta certæ orationes, quibus ceu data tessera ad nocendum ex pacto spiritus nequam monetur. Sic enim incantatura apud *Senecam* y) *Medea*: Vos precor vulgus silentium, vosq; ferales Deos, & Chaos cæcum, atq; opacam Ditis umbrosi domum, Tartari ripis ligatos, squallida mortis specus, supplicii anima remissis currite ad thalamos novos. &c. Ferales isti Dii sunt *Pluto* & *Proserpina*, uti supra ex *Plutarcho* etiam vidimus, à Magis etiam *Ditem* & *Tenebras* invocari. *Porphyrus* autem apud *Eusebium*, z) *Plutonem*, qui *Bataneoti* *Ægyptiorum* *Sarapis* creditur, & *Proserpinam* *Principes demonum* constituit. Hinc excantatas & devo-

y) Med. v.
739.

z) Prop.
Evang. l. 4.
c. ult.

catas siderum Deorumq; imagines, caelo in terras descendisse, & vim factam Diis iis tradiderunt Magi Aegyptii & Chaldaei, invoca-

- a) *Syst. P. I. l. 3. c. 11. 193.* tionibus & imprecationibus, explicante Peyrerio, a) de quo rursus ex Porphyrio Eusebius. b) Et nonnullis interjectis, rursus, orta, inquit idem, ex his incantamentis veneficia, & philtira illa, quibus homines fascinati, vel in odium, vel in amorem inducerentur; tum vel agri vel sani evaderent. Derivatis nimirum influxibus caelestibus & supercaelestibus cum siderum imaginibus, & sic cum daemonibus ipsis, in res naturales, herbas scil. & lapides convenientes, animalia etiam, quibus utebantur ad istos effectus maleficos producendos. Aegyptios, Plutarch. c) ait, & Osir. f. 372. *πρὸς τὰ ἐρωτικά, ad res amatorias Lunam invocare, & iisdem rebus Isidem praesse, apud eundem affirmat Eudoxus. Idem de Hecate (nam & hoc nomen habet) supra ex Eusebio d) vidimus. Chaldaei etiam, authore Plutarcho, e) τὰ πλανητῶν σὺν θεῶς ἡμέ- οἱ, ἕς καλεῖσι, δύο μὲν ἀγαθουργὰς, δύο ἧ κακοποιὰς, μίσης ἧ σὺν τῆς ἄποφαίνουσι καὶ κρινὺς, planetas Deos faciunt, quorum duos beneficos, totidem maleficos, reliquos tres medios affirmant & promiscuos. Cum quibus quomodo Aegyptij consenserint, Epistola ad Anebonem, Aegyptium, ex Cheregone docet Porphyrius apud Eusebium. f) Plura adducit Seldenus. g) De hac daemonum devocatione per incantamenta etiam loquitur Psellus, h) cum ait: Apud Aegyptios sermone Aegyptiaco eliciebantur daemones, ut appropinquarent, quemadmodum apud Chaldaeos Chaldaico. Verba Pselli sunt haec: Οἱ δὲ τῶν Χαλδαίων τὰς κλίσεις εἶχον τῆ χαλδαίων γλώττῃ ὡσαύτε καὶ παρ Αἰγυπτίοις τὰς πρὸς τῆς Αἰγυπτίας ἐποιῶντο φωναῖς.*

§. 17. Caeterum praeter verba etiam herbas adhibuerunt veteres Magi, variasque actiones, prout nocere secum constituerant. Miscueruntque herbas, & non innoxia verba, canit Virgilius. i) Ad maleficia & veneficia sua antiquissimas maleficas, Hecaten, Medeam, Circen, illis usas Poetae tradunt. Antiquissimus Homerus, Aegyptiae antiquae disciplinae alumnus, Plutarcho k) memorante, Circes maleficia decantans, quam πολυφάρμακον l) appellat, nescio quam vim illius pharmacis & herbis tribuit. Furfuris hujus quid Virgiliana phar-

i) 3. Georg. v. 283.

k) t. 2. Opp. de Isid. & Osir. f. 364. l) Odyss. l. 10

maceu-

maceutria m) habeat, supra vidimus. Nectanebus Ægypti m) *Eclog. 8.*
 Rex, & insignis Magus; sacerdotales enim disciplinas in
 gente hac etiam Reges cognovisse *Plutarchus* n) autor est; n) *de Isid.*
herbam quandam ex solitudine accepisse dicitur ex *Josepho Gorion* & *Osir.*
 & *Callist.* quam efficacem ad somnia movenda esse sciebat, ex ea
 succum exprimens, fecit *imagunculam* ex cera muliebrem, cui nomen
Olympiadis inscripsit, accensaque lucerna ex herba, demones execra-
 tionibus ad eam rem idoneos invocavit, ut *Olympias* sibi videretur
Hammonis amplexibus frui, cum ipse adulterino concubitu eam deci-
 peret, ex quo *Alexander M.* genitus fuit, qui hinc *Jovis* filius
 dici non invitus audit.

§. 18. Quæ de muliebri *imaguncula* *Olympiadis* di-
 ximus, sæpius à maleficis facta leguntur. Solebant enim
 fabricare imagines, quas vel acubus pungere, vel igne lique-
 facere, vel confringere solebant, ut nocerent illis, quos ejus-
 modi imaginibus significabant. Notavit in *Medea* malefi-
 cium hoc *Ovidius*: o) *Devovet absentes, simulacraque cerea fingit,* o) *Heroid.*
 & *miserum tenues in jecur urget acus.* Sic etiam *Enguerrani* *Ep. 6.*
 cujusdam, muneris in Gallia male administrati rei, uxorem
 refert *Gaguinus*, p) *Paviota* quodam malefico, & *Clauda* quadam p) *Hist.*
muliere, ad id facinus opem ferentibus, cerea quadam simulacra ad Lu- *Franc. l. 7.*
dovici Regis & Caroli Valesiensis formam, demonia arte confecisse, *in Ludov.*
quæ languentium speciem præ se ferrent: ad quorum similitudinem *Hutin. f. m.*
rex, & ipse Carolus sensim conficiendi erant, & definita ad tempus *71.*
morte consumendi. *Imaguncularum* ejusmodi *magicarum* usum
 quoque in maleficio amatorio, ex *Theocrito* *Virgilij* q) *Pharma-* q) *Eclog. 8.*
ceutria videtur notare: *Limus ut hic durefcit, & hac ut cera li-*
quescit, uno eodemq; igni, sic nostro Daphnis amore. Notat hanc
 impietatem etiam *Perkinsus*. r) Ab Ægyptiis autem, Syris & r) *Βασικα-*
Chaldæis impietatem hanc descendere ajunt. *vol. c. 4. p.*
 172.

§. 19. Adhibent præterea usum variorum venenorum,
 tam simplicium, quam compositorum, ex herbarum foliis,
 festucis aut radicibus, animalibus, piscibus aut reptilibus ve-
 nenosis, lapidibus & metallis, explicante *Grillando*, s) ita ut s) *de Sortil.*
 vel pulveres, vel liquida, vel unguenta ex illis conficiant. q. 3. n. 27.

Ita famosissima *Circe* apud *Homerum* t) *κακὰ φάρμακα*, mala
 phar- t) *Odyss. l.*
 10.

pharmaca dicitur hominibus dedisse, & venena esculentis, *σῖτω*
 u) *Metam.* 14. F. 1. *Φάρμακα miscuisse.* De qua etiam Ovidius u) ita cecinit: *Pro-*
tinus horrendis infamia pabula succis conterit, & tritis Hecateia car-
mina miscet. Nonnunquam tamen extrinsecus noxia appli-
 care venena, allinere, & nocere solent venefici. Chirothe-
 cis etiam, globulis, pulveribus suavem odorem spirantibus,
 sed venenatum, necatos constat. Ne quid dicam de alia-
 rum rerum usu, v. c. de partibus corporis humani à cada-
 vere abscissis, de quo scelere Apulejus. x) Pertinet huc *in-*
halatio, qua maleficæ ad nocendum usæ leguntur, quæ, ut
 & cæterarum actionum, & rerum adhibitarum à Magis &
 y) *de Oper.* *Dam. p. 89.* Lamiis apparatus, de quibus mire nugatur *Pfellus*, y) signa
 sunt conventa, ad quæ ex pacto Dæmon agat. Omnem
 impietatem superat sceleratissimus *abusus rerum sacrarum, &*
divini nominis, ad magicas has impietates, de quo alia occasio-
 ne. Id addimus, quæ in recentiori Magia occurrunt, multa
 diversa partim à veterum, Ægyptiorum etiam Magia, partim
 nova esse. Nam spiritus nequam, ut est spiritus vertiginis, ita
 instituta signa & symbola à se tradita mutare solet pro tem-
 porum, & religionis diversitate, quam illi sectantur, quos
 fallere intendit. Unde ceremoniæ, ritus etiam, & univer-
 sa fere Theologia Magorum recentior, multum in circum-
 stantiis variant, & differunt à veterum Magorum institutis,
 in centro impietatis licet omnia conveniant. Exemplo de-
 clarat *Gaulmin.* z)

z) *Not. in*
Pfell. l. 6.
p. 142.

§. 20. Quemadmodum itaque *forma maleficii magici* in
 hoc consistit, quod sit superstitiosa impietas, qua quis alte-
 ri nocet, ope dæmonis, cum quo pactum malefico intercedit
 vel expresse, vel tacite; ita *finis* ejusdem est nocere, & da-
 mnnum inferre. Multiplex est hæc damni datio, & si dæ-
 monis potentiam, qui ex pacto ad voluntatem malefici agit,
 spectes, magna, v. c. præter mala supra enumerata, morbo-
 rum immissio omni fere animantium generi facta, fascina-
 tio, abortus procuratio, mira variarum rerum in corpus in-
 gestio, ligamen, idque vel *absolute* tale, ut quis reddatur ad
 actus conjugii simpliciter ineptus, vel *relate*, respectu certæ
 foemi-

fœminæ. Inter Ægyptiacas impietates magicas & hanc, maleficium nimirum ligaminis fuisse, adeo dubio semper caruit, ut Chamum, gentis hujus autorem, sic patrem Noachum incantasse Rabbinus etiam nugati fuerit. Ligamen autem *relatum* quod attinet, autor est Herodotus a) de Amasi Rege Ægyptiorum, quod cum Ladice uxore, quam ex Cyrenæis duxerat, *concumbere non potuerit, cum tamen aliis uteretur.* Τῆς, inquit autor, (Λαδίκη) ἐπέειπε συγκλίνουτ' Ἀμασις, μίσγεσθαι σθεοῖός τε ἐχέετε. Τῆσι δ' ἀλλήσι γυνάικεσι ἐχέετε. Et apud Homerum b) Mercurius monet Ulysssem, ut sibi caveat à maleficio Circes, μὴ ἀπογομνωθῆναι κακὸν καὶ ἀνδρώεσσι θεῖν, *ne nudatum imbellem invirilem faciat.* Maleficii species quoque sunt: Odia, diabolo adjuvante, inter conjuges, cum summa antipathia inter præsentem, absentes licet bene sibi invicem velint, incendere; per philtrea in amorem sui alios pertrahere, quod supra jam c) inter Assyriorum artes numeravimus; alios sibi dementando obnoxios reddere; alios soporare ad furta, adulteria, stupra, & alia scelera committenda, de quo maleficio soporis faciendi etiam Medea apud Ovidium: d) *Flamma subduxi medicato lumina somno, & tibi qua raperes vellera, tuta dedi.* De quibus aliisque maleficii generibus ex professo agit Delrio. e) Eas ad tres reducit species, ad maleficium nimirum *somnificum, amatorium, & hostile.* Alii, inter quos Tolæus, f) species maleficii duas numerant: *Amatorium maleficium, & Venescium.* Nobis vero aliud *incantatorium*, ad quod incantamentum vel solum, vel cum rebus adhibetur, aliud *venescium*, quod solius veneni usu à Dæmone accepti, vel monstrati, sine tali carmine magico peragitur, dicere placet. Nam quod Dæmone doctore & magistro exercetur, etiam spiritus nequam ope fieri, negari non potest. Et hæc de *Objecto* divinæ prohibitionis *reali*.

§. 21. *Personale*, seu quibus fit hæc prohibitio, notatur voce *in te*, & sunt non solum illi, qui impietates has superstitiosas exercere possunt, quos in sua gente *ne quidem inveniri*, tolerarique Deus voluit: Sed Magistratibus etiam prohibet Deus, ne talia fieri permittant. Omni deniq; genti Ebræorum

a) l. 2. s. 181.
 b) Odyss. 10.
 c) § 1.
 d) in Epist. Heroid. 6.
 e) Disquis. Mag. l. 3. P. 1. q. 2. sqq.
 f) Instruct. l. 4. c. 16. n. 3.

interdictum voluit, ne dentur qui de artibus hisce dæmoniacis ullo modo, sive *directe* sive *indirecte*, participant, cujuscunque etiam status, sexus & ætatis fuerint.

§. 22. *Actus prohibitus II.* significatur verbo אשכח . Hujus significationem eo usque jure licet extendere, quousque significatione participii אשכחתי in scripturis patet, ita ut, cum אשכחתי notat eum qui maleficia exercet, אשכחתי interpretari liceat, *maleficiis usus est, maleficia exercuit*. Hic ergo impietatis magicæ actus, omneque maleficii exercitium, usque eo à Deo prohibitum esse censeretur, ut ne quidem maleficii tollendi, vel impediendi gratia maleficio uti liceat, etsi id fieri, factumque constet. Certe Pharaon in hunc finem Magos suos Mosi opposuit, ut maleficia, ceu excæcatus credebatur, patrantem coërcerent, atque, quæ maleficia esse putabant, digito Dei nondum agnito, g) solverent. Infestis armis quoque olim concursuræ ad conflictum acies istarum Orientis gentium, quæ artibus maleficis operam dederunt, maleficio maleficiis, quo impugnabantur, solvere & retundere solebant: uti Chaldæos, Ægyptios, in ejusmodi maleficiis plurimum præsidii posuisse, in bellis etiam, notum est. Rabies etiam hostium Christi eo olim processit, ut *per Beelzebub*, h) *Principem Dæmoniorum, dæmonia eundem ejicere*, calumniarentur. h) Cæterum non loquimur de illo tantum impio maleficiorum usu, quando maleficia ab uno transferuntur in alterum per maleficiis, cujus exempla exhibet *Bodinus*, i) quod est vere maleficiis inferre; sed & de usu ejusdem in bonum etiam finem, v. c. ad curandos morbos, vel ad mitigandos amoris stimulos, sive per philtrea immixtus, sive naturalis morbus sit, de quo male sani amoris remedio illud *Tibulli* k) notum est: *Quid dicam? nempe hæc* (saga scilicet quæ magicum ministerium promiserat) *eadem se dixit amores cantibus, aut herbis solvere posse meos. Et me lustravit tædis & nocte serena concidit ad magicos hostia pulla Deos: Ad amissa, vel furto etiam ablata, recuperanda, vel ad furem oculo effosso detegendum, vel alia etiam ratione: Facere hoc non licet, quibus LL. nostris ob paritatem rationis omne commercium cum Dæmone est prohibi-*

g) *Exod. 8.*

h) *Lue. 11.*
15.

i) *Dæmonoman. l. 3. c. 2*

k) *l. 2. Eleg.*
2.

hibitum. *Ne inveniatur in te* אשכנז *maleficus*, ait Deus, nemo qui maleficia magica exercent. Ergo nullum plane quoque tolerandum, & permittendum est maleficium. Non solum non sunt facienda mala, ut inde eveniant bona; sed nec licet Deo relicto auxilia à Diabolo petere. Sequitur hinc, non licere à Mago quocunque petere, ut maleficium ab alio illatum, per maleficium solvat, ob rationes allegatas. Nec licere à Mago, liberationem à maleficio à se immisso offerenti, conditionem hanc accipere, quia alterius peccato, quod per nos stat, ne committatur, non est consentiendum: Nec permitti, ut idem magus rogetur, ut maleficio curet illatum maleficium. Ad peccandum enim neminem decet inducere, cum nec peccato cooperari & consentire liceat: Et licite quod nunquam fit, ad illud licite nemo inducetur. Multo minus ergo, quod *Remigius* l) opinatur, conceditur l) *Damonol.* *verberibus, vi, atq; atrocibus minis eo adigere sortilegos*, ut maleficia illata rursus tollant, cum adhuc minus liceat cogere ad faciendum id, quod per se malum est. Ad *Homeri* m) vero m) *Odyss.l.* hoc *Remigianum* videtur pertinere disciplinam, apud quem 10. *Ulysses* Circen gladio territam eo adegit, ut socios quos in porcos mutaverat, ipsi restitueret. Quin & *Judices* peccare censemus, cogentes maleficos benedictione aliqua auferre maleficium, quia, ut recte explicat *Trullench*, n) illa benedictio n) *T.I. Opp.* est *ceremonia malefica*, involvens pactum cum damone; & quidem *Explic. De-* secundum *Ægyptiorum* & *Phœnicum* disciplinam cum Sa- cal. l. i. c. 10. rapi & *Iside*, ceu ex *Porphyrio* o) notum. dub. 8. n. 6.

§. 23. III. *Prohibitio ipsa* notatur vocula אשכנז *Ne inveniatur* o) *Euseb.* *in te Maleficus*. Non solum non exerceri impietatem hanc à l. 4. c. ult. gente sua, & ab ullo in republica sua vivente Deus voluit, quicunque is fuerit, sive *Israëlita*, sive *profelytus*, etiam ratione domicilii tantum talis, explicante *Seldeno*; p) sed ne quidem p) *I.N.G. 2.* exercentes tolerari, quos morte puniri voluit, ne inveniatur, 7. p. 208. qui tales artes exercent. Penitus proin has impietates eradicandas, minime tolerandas, in nullo casu, nec ob bonum etiam finem adhibendas; cum maleficis etiam non colludendum, illisque neque *directe* neque *indirecte* favendum, vel in consilium eos adhibendos esse *Rex Ebræorum Jehova* statuit.

S. 24. Satis & de hac Magiæ specie, *maleficio* nimirum *magico*, dictum, ad rationem Legis divinæ: *Ne inveniatur in te maleficus*, cognoscendam. Atrocissimum nimirum delictum est, sive secundum se spectetur tantum, sive cum circumstantiis, quæ variant interdum. Secundum se si spectetur, malefici pro conjuratis Dei & humani generis hostibus sunt habendi, & pro inimicis humanæ consociationis, cujus incolumitatem, tranquillitatem & felicitatem eunt sublatum. Infert præterea delictum hoc directe crimen læsæ majestatis divinæ, non naturale tantum, quale LL. divinis naturalibus prohibetur; sed & apud Ebræos olim civiliter hujus criminis commissi reos maleficos reddebat. Nam ejurata fide & obsequio, subjectione item Deo debita non per LL. naturales tantum, & præceptum Decalogi primum, sed & per civilem illam obligationem, qua peculiari & civili etiam ratione Jehovæ, ceu regi suo civili, obligabantur, in fidem & obsequium Dæmoni se tradiderunt, pacto sociali cum spiritu nequam inito pars cœtus ejus, Deo vero rebelles facti, cum voluntate & conatu ipsum Deum in creaturis suis impugnandi, ordinem naturæ à Deo constitutum imutandi, in ipsius Creatoris contumeliam; creaturis etiam ipsius, in bonum mortaliū conditis, in illorum exitium & calamitates sævissime abutendi; cum spiritu nequam in perniciem hominum promptissime, ita ut falli haud raro se à dæmone patiantur, cooperandi; innocentibus denique ex nocendi furore damnum inferendi, tam in persona illorum æque propria atq; conjuncta, quam in rebus & bonis externis, conjungentes cum atroci crudelitate extremam injustitiam. Ne de Dæmonis, imo, secundum veterum Ægyptiorum, Assyriorum, Chaldæorum, Canaanæorum, Persarum communem disciplinam, principis dæmoniorū idololatræ invocatione, vel aliis circumstantiis, quæ maleficio patrando, vel commissio accidunt, blasphemi scil. abusus divini nominis, sacrilegii, homicidii, imo & patricidii, fœdissimi denique & monstruissimi, ejusdemque non phantastici tantum, sed & sæpe realis cum Dæmone concubitus, cum stupro etiam & adulterio, non contra sexum tantum, nec tantum extra speciem, sed etiam extra genus, ut recte censet Delrio, q) peccante conjuncti, quid dicam.

q) *Disquis.*
Mag. l. 5. f.
26. f. 77.

F I N I S.